

Pave Gregor d.10.'s forordning om jøderne, 1272

I 1272 opsummerede pave Gregor d.10. kirkens holdning i en pavelig bekendtgørelse vedrørende beskyttelsen af jøder.

5

Gregor, biskop, Guds tjeneres tjener, sender hilsener og den apostolske velsignelse til de elskede sønner i Kristus, de trofaste kristne, dem her og nu dem i fremtiden.

Selvom det ikke er tilladt, at jøderne overmodigt foretager noget for sig selv i deres forsamlinger ud over det, der er tilladt dem ved lov, så bør de dog ikke stilles ringere end disse [privilegier], der er givet dem.¹ Selvom de foretrækker at forblive i deres stædighed, snarere end at genkende deres profeters ord og Skriftens mysterier² og dermed at nå frem til viden om den kristne tro og frelse, anerkender vi ikke desto mindre, idet de har bedt om vores beskyttelse og hjælp, deres anmodning og tilbyder dem ud af kristen mildhed vort beskyttende skjold. Dermed følger vi i fodsporene på vores forgængere, i velsignet erindring om paverne i Rom Calixtus, Eugenius, Alexander, Clement, Coelestin, Innocens og Honorius.

15

Vi erklærer endvidere, at ingen kristen må tvinge dem eller en af deres gruppe til at komme til dåben ufrivilligt. Men hvis en af dem af sig selv skulle søge tilflugt hos kristne [for at blive døbt] på grund af sin overbevisning, da skal han, efter hans intention er blevet åbenbar, gøres til kristen uden noget rænkespil. For den person, hvorom det vides, at han ikke frit, men under tvang, er kommet til den kristne dåb, kan jo ikke anses for at besidde den kristne tro.³

20

Desuden skal ingen kristen anstå sig i at fange, fængsle, skade, torturere, lemlæste, dræbe eller udøve vold mod dem. Desuden skal ingen driste sig til, undtagen i forbindelse med landets myndigheders retsforfølgelse, at ændre de gode skikke i det land, hvor de bor, for at tage deres penge eller varer fra dem eller fra andre.

25

Desuden må ingen på nogen måde forstyrre dem under fejringen af deres højtider, enten om dagen eller om natten, med køller eller sten eller noget andet. Og ingen må under tvang kræve nogen tjenesteydelse fra dem, medmindre det er det, de har været vant til at yde i tidligere tider.⁴

30

Eftersom jøderne ikke er i stand til at vidne imod kristne, erklærer vi endvidere, at kristne vidnesbyrd mod jøderne ikke er gyldige, medmindre der udover disse kristne [vidner] også er en jøde, der er til stede for at tilbyde sit vidnesbyrd.⁵

35

Da det lejlighedsvis sker, at nogle kristne mister deres kristne børn, beskyldes jøderne af deres fjender for hemmeligt at bortføre og dræbe disse samme kristne børn og bruge de selv samme børns hjerte og blod til ofringer. Det sker også, at forældrene til disse børn, eller nogle andre kristne fjender af disse jøder, hemmeligt skjuler netop disse børn, så de kan skade disse

¹ Dette princip blev allerede formuleret i 598 af Gregor d.1. og repræsenterer den ældste kirkes holdning til jøderne.

² Ifølge de kristne og Det nye Testamente kunne de jødiske profeter læses som en forudsigelse af Jesus Kristus som verdens frelser. Det afviste jøderne.

³ Kirken accepterede som princip aldrig tvangsdåb.

⁴ Hertil har Gregor blot gentaget sine forgængeres pavelige erklæringer

⁵ Menigheden i Karthago havde i 419 forbudt jøder at føre vidnesbyrd mod kristne. Den byzantinske kejser Justinians lov af 531 gentog dette forbud. Gregors tilføjelse er her i overensstemmelse med det middelalderlige retsprincip om, at ethvert menneske har ret til at blive dømt af sine ligemænd. Dermed kan jøderne kun dømmes, hvis der er jødiske såvel som kristne vidner imod dem. En lignende lov til beskyttelse af jøder blev udstedt i Frankeriget før 825 af Ludvig den Fromme (814-840).

jøder, og for at de kan at fravryste dem en vis mængde penge for at løse dem fra deres forlegenhed.⁶

5 Og på den mest fejlagtige måde hævder disse kristne, at jøderne hemmeligt og i smug fanger disse børn og dræber dem, og at jøderne bruger hjertet og blodet fra disse børn som ofre, på trods af, at deres love i denne sammenhæng præcist og udtrykkeligt forbyder jøder at ofre, spise eller drikke blod eller kød fra dyr med kløer.⁷ Dette er blevet bevist mange gange ved vores domstol af jøder, der er konverterede til den kristne tro. Ikke desto mindre er ganske mange jøder ofte blevet uretfærdigt fængslet og tilbageholdt på grund af dette.

10 Vi erklærer derfor, at kristne ikke behøver at blive adlydt i en sådan sag mod jøder eller i en lignende situation, og vi befaler således, at jøder, der er blevet fængslet under et så fjollet påskud bliver løsladt fra fængsel, og at de ikke skal arresteres fremover på baggrund af et så elendigt påskud, medmindre - hvilket vi ikke tror - de bliver fanget under udførelsen af forbrydelsen. Vi erklærer, at ingen kristen skal opildne noget nyt imod dem, men at de bør bevares i den status og position, de besad i vores forgængeres tid, fra fordums tid til nu.

15 Vi erklærer med henblik på at standse onde menneskers ondskab og griskhed, at ingen skal vove at hærge eller ødelægge en af jødernes gravpladser eller at grave menneskekroppe op for at få penge.⁸ Desuden, hvis nogen, efter at være blevet gjort bekendt med indholdet af dette dekret, frækt forsøger - hvilket vi ikke håber, vil ske - at handle i modstrid med det, da lad ham lide en straf passende for hans rang og position, eller lad ham blive straffet med bandlysning, 20 medmindre han gør afbigt⁹ for sin dristighed ved passende erstatning. Desuden ønsker vi, at kun de jøder, der ikke har forsøgt at udtænke noget med hensigt på ødelæggelsen af den kristne tro, skal befæstes af støtte ved en sådan beskyttelse. [...]

25 Gregor d.10.'s erklæring vedrørende jøderne: Overs. J. Rosenløv efter J. B. Ross & M.M. McLaughlin: *The Portable Medieval Reader*, [1949], 1977 s.170-173.

⁶ Dvs. løse dem fra en falsk anklage for kidnapning.

⁷ Gregor forsøger altså her at argumentere imod anklagen om ritualmord ved at henvise til jødernes egne religiøse love, der bl.a. omhandler spiseregler (se f.eks. 3. Mosebog, 11,1-47). Pave Innocens d.4. havde tidligere (1247) ligeledes angrebet anklagerne om ritualmord.

⁸ Der hentydes til afpresning, hvor jøderne måtte betale en løsesum for, at liget af deres døde blev givet tilbage.

⁹ *Gør afbigt*: forbedrer sig under anger, gør bod